

Jak se dýchá v Praze

„Každý si všimne, jestli je ulice uklizená, nebo neuklizená, vizuálně je to jednoznačné. A i laik pozná, že když kolem něho projede naše čistící auto, lépe se mu dýchá,“ říká Jan Petružálek, technický ředitel společnosti Komwag. Hovoří o zařízení, které firma zakoupila z podpory z Operačního programu Životní prostředí. O voze, který uklízí ulice Prahy 2.

Samotný provoz čistícího vozu je jednoduchý. Auto každé ráno kolem páté vyjede, uklidí svůj denní přiděl ulic a v poledne se vrátí zpátky do sídla společnosti. Intenzivněji pracuje pochopitelně v letních měsících, v zimě je jeho fungování omezeno teplotou. Kvůli bezpečnosti je hraniční teplotou, ve které ještě vyjíždí, pět stupňů nad nulou. „Představa, že v plus třech nakopíme ulici, pak se otočí vítr a udělá z toho kluziště, není zrovna vábná,“ říká Jan Petružálek.

Vůz vyžaduje pravidelnou měsíční údržbu a minimálně čtyřikrát ročně musí navštívit autorizovaný servis, kde se postarají o hydrauliku a speciální prvky související s čištěním. Ve srov-

nání s osobním automobilem je na údržbu náročnější, ale v segmentu vozů, které vykonávají tento druh práce, je péče o něj naprosto standardní.

„Pracovní auta prostě musejí do servisu dva- až třikrát častěji než osobní,“ vysvětluje ředitel Petružálek.

Ani samotná obsluha vozu nevyžaduje nějaké zvláštní oprávnění. Obsluze stačí běžný řidičský průkaz pro automobily do tří a půl tuny a odpovídající zaškolení.

Komwag a dotace

Komwag, podnik údržby a čistoty města, zajišťuje komunální služby na území hlavního města Prahy a jeho okolí již od roku 1996. A dle slov zástup-

Profesionální a vstřícný přístup projektových manažerů fondu zasluží uznání. A to i přes to, že cesta k přiznání dotace pro společnost Komwag byla poněkud komplikovanější a delší, než původně všichni předpokládali.

POLETÁVÝ PRACH (PM z anglického názvu „particulate matter“) je pojem pro mikročástice o velikosti několika mikrometrů (μm). Částice mají své specifické označení podle velikosti, například PM10 označuje polévatý prach o velikosti 10 mikrometrů. Částice atmosférického aerosolu se usazují v dýchacích cestách. Místo zachytu závisí na jejich velikosti. Větší částice se zachycují na chloupkách v nose a nezpůsobují větší potíže. Částice menší než 10 μm (PM10) se mohou usazovat v průduškách a způsobovat zdravotní problémy. Částice menší než 1 μm mohou vstupovat přímo do plicních sklípků, proto jsou tyto částice nejnebezpečnější. Na částice polévatého prachu se vážou těžké organické látky (VOC, z anglického názvu volatile organic compounds), které v organismu působí toxicky. Inhalace PM10 poškozuje hlavně kardiovaskulární a plicní systém. Dlouhodobá expozice snižuje délku dožití a zvyšuje kojeneckou úmrtnost. Může způsobovat chronickou bronchitidu a chronické plicní choroby. V důsledku absorpce organických látek s mutagenními a karcinogenními účinky může expozice PM10 způsobovat rakovinu plic. Mezi nejvýznamnější antropogenní zdroje atmosférického aerosolu patří: vysokoteplotní procesy, především spalovací cementárny, vápenky, lomy a těžba, odnos částic větrem ze stavebních ploch a z ploch zbavených vegetace.

Významným zdrojem prachových částic jsou automobily s diesellovými motory, které nemají katalyzátor, a jejich výfukové plyny proto obsahují množství malých prachových částic vznikajících nedokonalým spalováním nafty. Polévatý prach vzniká téměř výhradně jako produkt lidské činnosti: při spalovacích procesech, tavení rud, ale také z půdy zbavené vegetačního krytu. Čím menší průměr částice má, tím déle zůstává v ovzduší. V ČR je určen limit pro znečištění ovzduší pevnými částicemi (polévatý prach). Denní imisní limit je 50 μg/m³. Překročení tohoto limitu je tolerováno max. po 35 dnů v roce. Na některých místech ČR, jako je Ostravsko, je limit překračován i přes 100 dní v roce.

ců firmy používá k plnění svých činností nejmodernější komunální techniku. Nákup speciálního čistícího vozu tudíž skvěle zapadl do filozofie společnosti.

Všechno začalo tím, když se vedení společnosti rozhodlo zvětšit kapacitu a zrekonstruovat objekt, ve kterém sídlí, a pokud možno na to získat nějakou dotaci.

„Již dříve jsme sledovali všemožné dotační tituly, které přicházely z Evropské unie. Avšak kvůli zamýšlené rekonstrukci jsme je začali sledovat ještě intenzivněji a navázali jsme i spolupráci s agenturami, které se dotacemi zabývají,“ vzpomíná J. Petružálek a přidává i osobní postřeh.

„Jako by se toho zhruba od roku 2010 hodně změnilo. Do té doby byly možnosti čerpat dotace něco jako tajnost. Po roce 2010 mám pocit, že se to hodně změnilo, protože i laici dostali šanci proniknout do tajů dotací, dosáhnout na ně.“

Jednodušší cesta

Petružálekova firma si pro zpracování žádosti o dotaci

Za starou ekologickou zátěž je považována závažná kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které došlo v minulosti nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami, zejména ropnými látkami, pesticidy, PCB, chlorovanými a aromatickými uhlovodíky, těžkými kovy a podobně.

na nákup čistícího vozu vybrala ve výběrovém řízení poradenskou firmu Ratifico. A to prý z čistě časových důvodů.

„Najmout si externí firmu bylo pro nás mnohem jednodušší, než kdybychom chtěli sestavit tým, který by se zabýval tím, jak žádost správně vyplnit,“ říká Jan Petružálek.

Podle jeho soudu možná i proto celý proces žádání o podporu probíhal standardně, byť z počátku bylo dle jeho slov nutné se v mnohém obracet na projektové manažery Státního fondu životního prostředí ČR a hledat správné způsoby vypracování žádosti.

Jeho slova potvrzuje i Michal Kučný, jednatel společnosti Ratifico, a dodává, že profesionální a vstřícný přístup projektových manažerů fondu zasluží uznání. A to i přes to, že cesta k přiznání dotace pro společnost Komwag byla poněkud komplikovanější a delší, než původně všichni předpokládali.

„Poměrně nové a složité problematice přičítám i hledání správné metodiky

hodnocení a měření indikátorů. Žádost o dotaci obnášela standardní formulář Bene-fill, běžné přílohy a především studii proveditelnosti, která jasně mapovala situaci na místě a stanovovala indikátory projektu,“ doplňuje M. Kučný.

S dotací je to příjemnější

Svůj projekt, v jehož rámci žádala o podporu, společnost

Společně s ostatními kropícími vozy zbavuje čistící vůz město přizemního ozónu, když letní teploty překročí třicítka a v ulicích přestává být dýchateľno.

Komwag nazvala „Snižování prašnosti z plošných zdrojů ve vybraných lokalitách hlavního města Prahy“. A podle Jana Petružálka bylo dobré, že uvedený projekt zapadl i do projektu rozšiřování kapacity objektu společnosti. „V té době už bylo také jasné, že město Praha začalo prostřednictvím blokového čištění i denních úklidů komunikací a chodníků bojovat také

s polévatými částicemi prachu o velikosti 10 mikrometrů,“ vzpomíná.

Ale ne všechno šlo hladce a rychle. Od podání žádosti do reálného nákupu čistícího vozidla uběhly více než dva roky.

„Dotace nám byla přiznána, ale pak jsme ještě téměř rok a půl čekali na finanční prostředky. Bylo to dlouhé, ale protože naše firma je kapitálově

silná, nedělalo nám to až tak velký problém,“ vysvětluje J. Petružálek a dodává, že speciální čistící vůz by firma s největší pravděpodobností zakoupila i bez dotace, ale přiznání podpory výrazně zlepšilo ekonomiku celého projektu, což se promítá i do častějšího nasazování vozu.

„Když dostanete devadesátiprocentní dotaci na zhruba dvoumilionovou část-

ku, dělá se i ta administrativa příjemněji,“ směje se Jan Petružálek.

Nebylo to nijak složité

Petružálek je přesvědčen o tom, že administrativa spojená s nákupem čistícího vozu za podpory z Operačního programu Životní prostředí může být pro někoho náročná, nikoli však pro společnost velikosti Komwagu.

„My v podstatě otevřeně zveřejňujeme výsledky naší činnosti a další dokumenty, posíláme je na nejrůznější místa, takže jestli je pošleme ještě na jedno další místo, už v objemu naší administrativní práce nehraje takovou roli,“ přibližuje Jan Petružálek, proč si to myslí.

Dodává však, že si dovede představit, že pro společnost o deseti lidech může být žádání o dotaci složitější.

„Je to velmi náročný proces, ale na druhou stranu pro takovou firmu dotace znamená mnohem větší podporu než pro nás.“

Technický ředitel také tvrdí, že poněkud úsměvnou záležitostí prý